בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַה״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטָ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרִסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן ג״ע | פָּרָשַׁת וַיְחִי – חֲנַק תשפ״ג

יַעֲקֹב אָבִינוּ

קְבוּרָתוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

* * *

כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית מז, כט) **״וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לִבְנוֹ לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לוֹ אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם״** – יַעֲקֹב אָבִינוּ מְבַקֵּשׁ מִבְּנוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁלֹּא יִקְבֹּר אוֹתוֹ בְּמִצְרַיִם.

מַדּוּעַ יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא רוֹצֶה לְהִקָּבֵר בְּמִצְרַיִם? רַשׁ״י הַקָּדוֹשׁ מֵביא ג׳ טְעָמִים לַדָּבָר: **סוֹפָהּ לִהְיוֹת עֲפָרָהּ כִּנִּים וּמְרַחֲשִׁין תַּחַת גּוּפִי, וְשֶׁאֵין מְתֵי חוּצָה לָאָרֶץ חַיִּים אֶלָּא בְּצַעַר גִּלְגּוּל מְחִילוֹת, וְשֶׁלֹּא יַעֲשׂוּנִי מִצְרַיִם עֲבוֹדַת אֱלִילִים.**

וְהִנֵּה, ב׳ טְעָמִים מוּבָנִים, כִּי רָצָה לְהִנָּצֵל מִצַּעַר גִּלְגּוּל מְחִילוֹת שֶׁיֵּשׁ לְמִי שֶׁקָּבוּר בְּחוּץ לָאָרֶץ, וְכֵן שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּהוּ מִצְרַיִם עֲבוֹדָה זָרָה, כִּי (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צו, סִימָן ה) **״כְּשֵׁם שֶׁנִּפְרָעִין מִן הָעוֹבֵד כָּךְ נִפְרָעִין מִן הַנֶּעֱבָד״**, אֲבָל הַטַּעַם הָרִאשׁוֹן לְכְאוֹרָה אֵינוֹ מוּבָן כְּלָל, וְכִי יַעֲקֹב אָבִינוּ חוֹשֵׁשׁ שֶׁהַכִּנִּים יְרַחֲשׁוּ תַּחַת גּוּפוֹ? הֲלֹא מָצִינוּ לְהֶדְיָא שֶׁהַמַּכּוֹת לֹא הִזִּיקוּ כְּלָל לְעַם יִשְׂרָאֵל, לְמָשָׁל בְּמַכַּת חֹשֶׁךְ, שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י, כג): **״וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבֹתָם״**, אִם כֵּן, קַל וָחֹמֶר כְּשֶׁמְּדֻבָּר בְּיַעֲקֹב אָבִינוּ...

אַךְ יֵשׁ לוֹמַר בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי רַשׁ״י הַהֶפֶךְ מֵהַמּוּבָן בְּפַשְׁטוּת, וְכָךְ יֵשׁ לִקְרֹא זֹאת: **״סוֹפָהּ לִהְיוֹת עֲפָרָהּ כִּנִּים״** – הֲרֵי הָאֲדָמָה הַזֹּאת צְרִיכָה לִהְיוֹת מְלֵאָה בְּכִנִּים כְּשֶׁגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁל הַמַּכּוֹת, **״וּמְרַחֲשִׁין תַּחַת גּוּפִי?״** – וְכִי אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהַכִּנִּים יְרַחֲשׁוּ הֵיכָן שֶׁאֲנִי טָמוּן? בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא! כִּי מִגְּדֶל קְדֻשַּׁת גּוּפוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, אִם הוּא יִקָּבֵר בְּאַדְמַת מִצְרַיִם, לֹא תּוּכַל לִהְיוֹת מַכַּת כִּנִּים כְּלָל בְּכָל אַדְמַת מִצְרַיִם, יַעַן כִּי נִתְקַדְּשָׁה מִגּוּפוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק וּמִתְּקֶף קְדֻשָּׁתוֹ, וְיַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא רָצָה לְבַטֵּל אֶת מַכַּת כִּנִּים, וְלָכֵן צִוָּה שֶׁלֹּא יִטָּמֵן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאִם יִשְׁאַל הַשּׁוֹאֵל: מַדּוּעַ כָּל כָּךְ חָשׁוּב שֶׁלֹּא יְבַטֵּל מַכַּת כִּנִּים? בָּזֶה יֵשׁ שְׁנֵי טְעָמִים:

א. דְּהִנֵּה יָדוּעַ, שֶׁכָּל מַכּוֹת מִצְרַיִם הָיוּ עַל דֶּרֶךְ (יְשַׁעְיָהוּ יט, כב) **״נָגֹף וְרָפוֹא״** – **׳נָגֹף לְמִצְרַיִם וְרָפוֹא לְיִשְׂרָאֵל׳** (זֹהַר שְׁמוֹת דַּף לו.), נִמְצָא אִם כֵּן, שֶׁאִם תְּבַטֵּל מַכַּת כִּנִּים, תִּהְיֶה חֲסֵרָה הָרְפוּאָה שֶׁבָּאָה עַל יָדָהּ לְיִשְׂרָאֵל, וְיַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא רָצָה לִמְנֹעַ זֹאת. **ב.** מָצִינוּ בְּמַכַּת כִּנִּים שֶׁהִיא הָיְתָה מַכָּה מְיֻחֶדֶת מִשְּׁאָר מַכּוֹת, כִּי אֶת מַכּוֹת דָּם וּצְפַרְדֵּעַ יָכְלוּ חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם לַעֲשׂוֹת, אַךְ

בְּמַכַּת כִּנִּים אָמְרוּ (שְׁמוֹת ח, טו): **"אֶצְבַּע אֱלֹקִים הִיא"**, כִּי לֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹתָהּ [כְּדִבְרֵי רַשִׁ"י שָׁם: **"אֵין הַשֵּׂד שׁוֹלֵט עַל בְּרִיָּה פְּחוּתָה מִכְּשְׁעוֹרָה"**], וְיַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא רָצָה שֶׁיִּמָּנַע קְדוּשׁ ה' הַגָּדוֹל שֶׁהָיָה אָז כְּשֶׁהַחַרְטוּמִים כָּךְ אָמְרוּ, וְלָכֵן לֹא חָפֵץ לְהִקָּבֵר בְּמִצְרַיִם.

וְזֶה הָיָה עִקַּר רְפוּאָתָם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בְּעֵת הַשִּׁעְבּוּד, כִּי הֵרֵי יָדוּעַ שֶׁעִקַּר רְפוּאַת הַחוֹלֶה הוּא שִׂמְחָה, וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן כד) שֶׁכֵּן יָדוּעַ גַּם אֵצֶל חַכְמֵי הָרְפוּאָה, שֶׁעִקַּר הָרְפוּאָה הוּא הַשִּׂמְחָה, עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה, בְּדִבְרֵי הַהַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח אָנוּ אוֹמְרִים: **"רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים: דְּצַ"ךְ עֲדַ"שׁ בְּאַחַ"ב"**, וּמַכַּת כִּנִּים הִיא הַמַּשְׁלִימָה אֶת 'דְּצַ"ךְ', וּ'דְּצַ"ךְ' הוּא אוֹתִיּוֹת 'דְּצָךְ', שֶׁהוּא אֶחָד מִלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל שִׂמְחָה [כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת: 'גִּילָה רִינָּה דִּיצָה וְחֶדְוָה'], כִּי מֵחֲמַת קְדוּשׁ ה' שֶׁנַּעֲשָׂה אָז מֵחֲמַת אוֹתָהּ הַמַּכָּה, עַם יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ שִׂמְחָה מְיֻחֶדֶת, וּמִמֵּילָא הֵחֵלּוּ לְהִתְרַפֵּא מֵהַחֹלִי שֶׁבּוֹ הָיוּ שְׁרוּיִם, כִּי בְּמִצְרַיִם הָיוּ בִּבְחִינַת חוֹלִים, מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ שְׁקוּעִים בְּצָרַת הַשִּׁעְבּוּד, וּמֵרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת א, יד): **"וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה"** וְגוֹ', וְהֵם הָיוּ מֻכְרָחִים אֶת הַשִּׂמְחָה לִרְפוּאָתָם, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הָרְפוּאָה כַּנַּ"ל, וּמַכַּת כִּנִּים, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'דְּצַ"ךְ' כַּנַּ"ל, הִיא גָּרְמָה לָהֶם אֶת הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת, שֶׁהֵבִיאָה לִרְפוּאָתָם.

וְלָכֵן יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא רָצָה לְהִקָּבֵר בְּמִצְרַיִם, כִּי אִם הָיָה נִקְבַּר בְּמִצְרַיִם, לֹא הָיוּ כָּל הַטּוֹבוֹת הַנִּפְלָאוֹת הַנַּ"ל לְעַם יִשְׂרָאֵל, חַס וְשָׁלוֹם. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְיוֹסֵף: **"אַל נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם"**, כִּי הֵרֵי **'סוֹפָהּ לִהְיוֹת עֲפָרָהּ כִּנִּים'** וּמִמֵּילָא גַּם כֵּן כָּל הַטּוֹבוֹת הַנִּפְלָאוֹת לִנְשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכִי **'וּמְרַחֲשִׁין תַּחַת גּוּפֵי?'** - וְכִי הַכִּנִּים יְרַחֲשׁוּ בְּאַדְמַת מִצְרַיִם אִם אֵקָבֵר בָּהּ? בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא! וְלָכֵן תַּעֲלֵנִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁם אֶזְכֶּה לְהִטָּמֵן.

* * *

הנהגות והדרכות אצל מו"ר שליט"א

א. ליל שבת קודש פרשת שמות תשפ"ב - אחר הטיש, בדרכו לביתו, אחד מאנשי שלומינו שאל את מו"ר שליט"א גבי הלילה שקורין 'ליל ניטל' [וחל באותו ליל שבת], וענה מו"ר שליט"א, שמוהרא"ש כותב בהרבה מכתבים שאצל אנשי שלומינו לא עשו מזה עסק כלל, משום שהיו הולכים לישון בלילה מיד אחר מעריב, וקמים לחצות, ובחצות זה כבר לא שייך...

המשיך מו"ר שליט"א ואמר, שאצל רביז"ל הלימוד הוא לעשות הרבה טוב, וכך הרע נופל ומתבטל ממילא, ואז עלתה בפניו בת-שחוק ואמר להנ"ל ששאלו: "עכשיו הזכרת אותי על זה"... [היינו שבכלל לא חשב על כך שזה חל באותו הלילה, ורק מחמת השאלה נזכר בזה...[א]], ואמר שאצלנו לא עושים מכך עסק כלל.

סיים מו"ר שליט"א דבריו הקדושים ואמר, שלא בחינם הלילה הזה יוצא תמיד באזור הזמן של ימי שובבי"ם הקדושים, כי דיקא אז הוא הזמן להרבות בלימוד התורה, בתפילה, במצוות ומעשים טובים, לחטוף כמה שיותר טוב אמיתי ונצחי, ועי"ז כל הרע והטומאה יתבטלו לגמרי, אמן ואמן.

יו"ל לע"נ ר' בנימין ביינוש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל; מרת ליאת שרה ע"ה בת מרדכי; ת.נ.צ.ב.ה.

א. ומכך רואים עד כמה באמת לא עושים מזה עסק, עד שכלל לא חשב על זה.